

Briselē, 6.5.2013.
SWD(2013) 160 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par dzīvnieku veselību

{COM(2013) 260 final}

{SWD(2013) 161 final}

1. Konstatētās problēmas

Vispārīga informācija

1. Eiropas Savienībā lauksaimniecība ar teju 2 miljardiem putnu (cāļi, dējējvistas, tītari utt.) un 334 miljoniem zīdītāju (cūkas, aitas, kazas, liellopi, kažokzvēri utt.) ir lielākā dzīvniekus izmantojošā nozare. ES ir 13,7 miljoni dzīvnieku saimniecību. Lopkopības ražošanas izlaides vērtība Eiropas Savienībā ir EUR 149 miljardi gadā. Dzīvnieki ir arī daļa no akvakultūras, ir lolojumdzīvnieki, dzīvnieki, kas tiek audzēti kažokādu ieguvei, un dzīvnieki, kas tiek izmantoti vai piedalās dažādās citās aktivitātēs, piemēram, eksperimentos, zoodārzos, cirkos, izklaides un sporta pasākumos.
2. Patlaban ES iejaukšanās ir galvenokārt koncentrēta uz tādu pārnēsājamu slimību profilaksi un kontroli, kuras var būtiski ietekmēt veselību un ekonomiku. Dzīvnieku slimību uzliesmojuma ietekme var būt ļoti dažāda, bet parasti tā rada tiešu risku dzīvnieku un bieži vien arī sabiedrības veselībai. Tomēr tam var būt arī cita netieša negatīva ietekme, piemēram, ekonomiskas vai sociālas sekas, tostarp izmaksas lopkopjiem, kā arī citām nozarēm saistībā ar slimības apkarošanu un uzņēmējdarbības traucējumiem, publiskā sektora izmaksas saistībā ar izskaušanu un monitoringu un izmaiņas patēriņa modeļos. Nereti slimību uzliesmojumi būtiski ietekmē arī starptautisko tirdzniecību ar dzīvniekiem un dzīvniekcilmes produktiem.
3. Patlaban spēkā esošajā ES dzīvnieku veselības tiesiskajā regulējumā ir ietvertas aptuveni 50 pamatdirektīvas un regulas, no kurām dažas ir pieņemtas tālajā 1964. gadā. Veterinārajos tiesību aktos (*acquis communautaire*) patlaban ietilpst vairāk nekā 400 tiesību aktu. Minētais dzīvnieku veselības tiesību aktu kopums ir saistīts ar esošo tiesisko regulējumu attiecībā uz dzīvnieku labturību, pārtikas nekaitīgumu, sabiedrības veselību, dzīvnieku barību, veterinārajām zālēm, vides aizsardzību, oficiālajām kontrolēm un kopējo lauksaimniecības politiku.

Esošās politikas izskatīšana un konstatētās problēmas

4. Komisija 2004. gadā uzsāka neatkarīgu vērtēšanu, lai novērtētu Kopienas dzīvnieku veselības politikas (*CAHP*) paveikto aizgājušajā desmitgadē. Minēto centienu rezultātā tika izstrādāta ES Dzīvnieku veselības stratēģija 2007.–2013. gadam (*AHS*). Dzīvnieku veselības tiesību aktu vadības grupas ietvaros dalībvalstu kompetentās iestādes un ieinteresētās personas tika lūgtas identificēt problēmas esošajos dzīvnieku veselības tiesību aktos. *CAHP* izvērtēšana un ieinteresēto personu aptaujāšana pārliecinoši apliecināja, ka esošā sistēma darbojas labi, lai gan tika identificēti vairāki jautājumi, kuros nepieciešams veikt uzlabojumus.
5. Galvenās *CAHP* izvērtēšanā ieinteresēto personu identificētās problēmas bija: sarežģīta esošā *CAHP*; vispārējas dzīvnieku veselības stratēģijas trūkums; nepietiekams uzsvars uz slimību profilaksi (īpaši attiecībā uz vajadzību paaugstināt biodrošību). Tika atzīmēts arī īpašs politikas jautājums saistībā ar ES iekšējo tirdzniecību ar dzīvniekiem. Katrs no minētajiem jautājumiem tālāk šajā dokumentā izklāstīts sīkāk.

6. Ieinteresētās personas konstatēja un uzsvēra gan vajadzību veikt šajā vērtēšanā ierosinātās politikas pārmaiņas, gan politiku vienkāršot

Sarežģīta esošā politika

7. Esošā *CAHP* daudzējādā ziņā ir ļoti sarežģīta. Pirmkārt, lielais dzīvnieku veselības tiesību aktu skaits liecina, ka attiecīgajai tiešajai mērķauditorijai (piemēram, lauksaimniekiem un citām ieinteresētajām personām), nekonsultējoties ar juridisku ekspertu, ir grūti izprast savu atbildības jomu. Otrkārt, ne vienmēr ir skaidra dzīvnieku turētāju atbildība un pienākumi. Daži aktuāli pienākumi dažādos tiesību aktos nav atspoguļoti konsekventi un daži dažādās valstīs tiek interpretēti atšķirīgi. Ja tiesību akti pienācīgi neatspoguļo dzīvnieku turētāju uzdevumus un vajadzības, tas potenciāli var radīt problēmas. Turklāt atšķirības dažādās dalībvalstīs var novest pie nevienlīdzīgiem apstākļiem dzīvnieku turētājiem attiecībā uz savu juridisko pienākumu izpildi. Treškārt, komerciālās lauksaimniecības noteikumus ne vienmēr ir samērīgi piemērot nekomerciālai dzīvnieku turēšanai. Nekomerciāla dzīvnieku turēšana (piemēram, vaļasprieka līmenī vai piemājas saimniecībā) parasti saistās ar cita veida un līmeņa slimību risku salīdzinājumā ar rūpniecisko lopkopību, un nekomerciālai dzīvnieku turēšanai uzkratais administratīvais slogs ne vienmēr ir proporcionāls slimības riska līmenim. Ceturtkārt, veterināro dienestu uzdevumu definīcijās pastāv juridiskās nenoteiktības aspekts, ko nepieciešams labot, lai veterinārārstiem būtu skaidri viņu juridiskie pienākumi, lai izvairītos no interešu konflikta un sekmētu labāku veterināro tīklu izveidi. Piektkārt, patlaban nav noteikumu par oficiālo un apstiprināto veterinārārstu profesionālo kvalifikāciju un apmācību, kas var novest pie atšķirībām veselības aizsardzības līmenī dalībvalstīs un vienotajā tirgū. Sestkārt, konkrēti dzīvnieku veselības nosacījumi attiecībā uz importu ir grūti izprotami un piemērojami. Tas sarežģī situāciju un rada administratīvo slogu kompetentajām iestādēm, importētājiem un trešām valstīm, kam var būt grūtības saprast savus juridiskos pienākumus.

Vienotas vispārējas dzīvnieku veselības stratēģijas trūkums

8. Nav vienotas vispārējas dzīvnieku veselības stratēģijas. *CAHP* vērtējuma gala ziņojumā tika uzsvērts, ka attiecībā uz *CAHP* nav vienotas vispārīgas pieejas. Tā vietā *CAHP* tiek uztverta kā konkrētu pasākumu un darbību "lupatu deķis" ar nekonsekventiem mērķiem un neskaidru vispārējo virzību. Resursiem, personālam un vadības uzmanībai ir bijusi tendence sekot dzīvnieku veselības krīzēm un pēc tam pazaudēt no sava uzmanības loka ilgāka termiņa stratēģisko mērķu definēšanu un sasniegšanu. Pastāv četras galvenās problēmas. Pirmkārt, trūkst dzīvnieku slimību politikas pasākumu prioritāšu noteikšanas un dalījuma kategorijās. Tas bieži novedis pie drīzāk taktiskas, nevis stratēģiskas un tādējādi (ilgtermiņā) neoptimālas resursu piešķiršanas slimību kontrolei. Otrkārt, aizvien vēl ir nepietiekama koordinācija starp dzīvnieku slimību uzraudzību un dažādām uzraudzības sistēmām, un iesaistītās personas nesadarbojas maksimāli produktīvi. Labāka sadarbība varētu samazināt slimību uzliesmojumu risku un to radīto ietekmi. Treškārt, ES tiesību akti nav pietiekami saskaņoti ar atzītiem starptautiskiem (Pasaules dzīvnieku veselības organizācijas (*OIE*)) standartiem. Lielāka konverģence palīdzētu uzlabot konkurētspēju starptautiskajā tirgū un izvairīties no tirdzniecības konfliktiem (turklāt ievērojot vajadzību saglabāt ES ierastos

augstos veselības standartus). Ceturtkārt, esošajos ES tiesību aktos nav pienācīga ilgtermiņa redzējuma attiecībā uz slimībām, kas radušās no jauna, slimībām, kas parādījušās atkārtoti, un eksotiskajām slimībām. Lai reaģētu, kontrolētu un monitorētu slimību draudus nākotnē, nepieciešams atbalstīt stratēģiskāku skatījumu.

Drīzāk profilakse nekā ārstēšana

9. Visbeidzot, ES tiesiskajā regulējumā uzmanība nav pietiekoši koncentrēta uz slimību profilaksi, bet gan uz ārstēšanu. Brīvība no dzīvnieku slimībām tiek plaši uzskatīta par vispārēju sabiedrības labumu, jo tiek aizsargāta dzīvnieku un sabiedrības veselība, kā uzsvērts jēdzienā "Viena pasaule–viena veselība", ko izstrādājušas PVO (Pasaules veselības organizācija), OIE (Pasaules dzīvnieku veselības organizācija) un FAO (Pārtikas un lauksaimniecības organizācija). Tās svarīgums neaprobežojas tikai ar lauku ekonomiku, bet tā ietekmē arī visu sabiedrību kopumā. Tā kā dzīvnieku veselības krīzes notiks vienmēr, CAHP izvērtējumā tika pasvītota vajadzība vairāk koncentrēties uz slimību profilaksi un ātru un efektīvu riska pārvaldību, lai samazinātu dzīvnieku slimību uzliesmojumu biežumu un mērogu. Šis trūkums izpaužas iepriekš minētajā dzīvnieku slimību uzraudzības un monitoringa vajājā koordinācijā; kā arī faktā, ka saimniecībās trūkst ES līmeņa biodrošuma veicināšanas pasākumu, lai novērstu slimību uzliesmojumus; nav vakcinācijas stratēģijas, lai labāk novērstu un kontrolētu dzīvnieku slimības; un nevienādos noteikumos attiecībā uz apmācību dzīvnieku veselības jomā tām personām, kas nodarbojas ar dzīvniekiem.

ES iekšējā tirdzniecība ar dzīvnieku dzīvniekiem

10. Tā kā iepriekš minētās problēmas attiecas uz tematiskajiem virsrakstiem, gan CAHP izvērtēšanas vadības grupa, gan plaša publiska apspriešana norādīja uz problēmām ES iekšējā tirdzniecībā, kas attiecās uz vairākām no minētajām dažādajām kategorijām. Pirmkārt, esošie dzīvnieku veselības noteikumi ES iekšējai tirdzniecībai ne vienmēr ir proporcionāli pārvietošanas radītajiem dzīvnieku veselības riskiem. Jo īpaši – dažām zema riska pakāpes pārvietošanām izvirzīta prasība atbilst stingrākām prasībām, nekā nepieciešams. Otrkārt, daudzos gadījumos pastāv procedūru atkārtotāšanās, kas vairo ar šādu pārvietošanu saistīto administratīvo slogu. Treškārt, dažās jomās ir veiksmīgi izmantots nodalīšanas jēdziens, taču pagaidām tas vēl nav piemērots citām attiecīgām ES dzīvnieku veselības tiesību aktu daļām, kur tas iespējams nākotnē.

2. Subsidiaritātes analīze – vai no subsidiaritātes viedokļa ES rīcība ir pamatota?

11. Līguma par Eiropas Savienības darbību 43., 114. un 168. pantā ir paredzēts tiesiskais regulējums ES likumdošanas pasākumiem attiecībā uz dzīvnieku veselību, jo tie veido būtisku ES lauksaimniecības, sabiedrības veselības un patērētāju aizsardzības, tirdzniecības un vienotā tirgus politikas daļu.
12. Nepieciešamība rīkoties ir izturējusi vajadzības un pievienotās vērtības pārbaudi. Dalībvalstis nevar sasniegt dzīvnieku veselības politikas mērķus, darbojoties vienatnē, tie labāk sasniedzami, Eiropas Savienībai darbojoties saskaņoti. Vispārinot – laba dzīvnieku veselība sniedz ne tikai privātu

ieguvumu konkrētiem dzīvnieku turētājiem un konkrētiem atsevišķu dzīvnieku īpašniekiem, bet arī sniedz ieguvumu visai sabiedrībai. Tas, ka daudzas dzīvnieku slimības ir pārnēsājamās, turklāt pāri robežām, liecina, ka lielāku vispārēju ieguvumu būtu iespējams panākt ar vienotu pieeju, nevis ar atsevišķu pasākumu virknēm. Tādēļ, gan "miera" laikā, gan slimību uzliesmojumu laikā nerīkošanās ES līmenī var potenciāli izmaksāt daudz vairāk, nekā sadarbība.

13. Nesenā pagātnē notikušie dzīvnieku slimību uzliesmojumi skaidri demonstrējuši saskaņotu noteikumu sniegto ieguvumu dzīvnieku slimību profilaksei, paziņošanai un izskaušanai ES līmenī. Šīs krīzes apliecinājušas ES spēju ātri rīkoties, ierobežojot slimību izplatību un līdz minimumam samazinot to ietekmi. Lielā mērā tas tika panākts, pateicoties saskaņotai slimību kontroles pieejai. Esošā sistēma, sniedzot līdzfinansējumu ES līmenī, sekmē arī ilgtspējīgu uzraudzības un monitoringa programmu izstrādi. Agrāk ES saskaņotā pieeja slimību kontrolei ļāvusi Eiropas Savienībai aizsargāt savu dalībvalstu intereses starptautiskajā arēnā.
14. Dzīvnieku slimību pārrobežu izplatība ir pastāvīgs drauds lopkopjiem un dalībvalstīm, jo tai var būt ļoti nopietna ekonomiska ietekme gan privātajā, gan publiskajā sektorā. Daudzas slimības var viegli izplatīties no vienas valsts uz citu un var sasniegt pandēmijas apmērus. Savvaļas dzīvniekiem var būt nozīmīga epidemioloģiska loma dzīvnieku slimību pārnēsāšanā, un viņu pārvietošanos starp dalībvalstīm ir ļoti grūti kontrolēt vai ierobežot (piemēram, klasiskais cūku mēris mežacūkām, kas potenciāli apdraud mājas cūkas). Šā iemesla dēļ ES līmenī nepieciešami kontroles pasākumi un saskaņotas uzraudzības sistēmas.
15. Ņemot vērā iepriekš minēto, turpmākajiem tiesību aktiem būtu jāapstiprina augsto kompetences līmeni, kas šajā jomā pēdējās desmitgadēs jau asociēts ar ES un kas guvis plašu dalībvalstu, kā arī ieinteresēto personu atzinību.

3. ES iniciatīvas mērķi. Kādi ir galvenie politikas mērķi?

16. Lai sasniegtu stratēģijas "Eiropa 2020"¹ mērķus, ES strādā kā vienots veselums. Dzīvnieku veselības mērķiem būtu jāatbalsta šie būtiskie visaptverošie mērķi, samazinot risku, ko rada sliktas dzīvnieku veselības vai dzīvnieku slimību uzliesmojumu izraisīta negatīva ekonomiska, sociāla (tostarp sabiedrības veselības) ietekme, kā arī ietekme uz vidi, un attiecīgi arī sekmējot dzīvnieku turētāju, jo īpaši lopkopju, ekonomisko drošību un veiksmīgu darbību, un tādējādi jāsniedz sava artava gudrā, iekļaujošā un ilgtspējīgā izaugsmē.
17. Šeit ir vērts atkārtot, ka dzīvnieku veselības mērķi nav aplūkojami atsevišķi. Laba dzīvnieku veselība ir izšķirošs faktors iekšējā tirgus dzīvotspējas un ilgtspējības nodrošināšanā; un īpaši pārtikas nozarē, kas ir lielākā atsevišķā ekonomikas nozare Eiropas Savienībā. Pastāv neizbēgama pārklāšanās un mijiedarbība ar citām politikas jomām, piemēram, dzīvnieku labturību, pārtikas nekaitīgumu, dzīvnieku barību, veterinārajām zālēm un oficiālajām

¹ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

kontrolēm, kā arī ar plašākiem ar lauksaimniecību un vidi saistītiem jautājumiem, piemēram, invazīvām svešzemju sugām.

18. ES dzīvnieku veselības politikas vispārīgie mērķi ir izklāstīti ES dzīvnieku veselības stratēģijā 2007.–2013. gadam, un tie ir:
 - nodrošināt sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma augstu līmeni, līdz minimumam samazinot bioloģisko un ķīmisko apdraudējumu sastopamību cilvēkiem;
 - veicināt dzīvnieku veselību, novēršot/samazinot saslimstību ar dzīvnieku slimībām un tādējādi atbalstot lauksaimniecību un lauku ekonomiku;
 - uzlabot ekonomikas izaugsmi/kohēziju/konkurētspēju, nodrošinot preču brīvu apgrozību un samērīgu dzīvnieku pārvietošanu;
 - veicināt lauksaimniecības metodes un dzīvnieku labturību, kas novērš apdraudējumus saistībā ar dzīvnieku veselību un mazina ietekmi uz vidi, atbalstot ES ilgtspējīgas attīstības stratēģiju.
19. Dzīvnieku labturība ir jo īpaši cieši saistīta ar dzīvnieku veselību, un visos dzīvnieku veselības mērķos pilnībā jāņem vērā dzīvnieku labturības prasības saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 13. pantu.
20. Šie vispārīgie mērķi norāda, ka ES rīcības pamats ir plašāks nekā tikai sabiedrības veselības vai dzīvnieku veselības problēmu rašanās novēršana vai lauksaimnieku ekonomiskās drošības nodrošināšana. Visu jauno pasākumu tvērumā jāiekļauj ne tikai turēti dzīvnieki (tostarp ražošanai izmantoti dzīvnieki, dzīvnieki, kas izmantoti darbam, sportam, izklaidei vai izstādīšanai, lolojumdzīvnieki un izpētē izmantoti dzīvnieki), bet arī zināmā mērā savvaļas dzīvnieki, ja to sliktā veselība var potenciāli apdraudēt kādu no minētajiem mērķiem.
21. Šo centienu tvērums ir izveidot vienkāršotu un saskanīgāku tiesisko regulējumu dzīvnieku veselības jomā, pamatojoties uz labu pārvaldību un atbilstību starptautiskajiem (piemēram, *OIE*) standartiem.
22. Ziņojumā sīkāk izklāstīti dzīvnieku veselības tiesību aktu konkrētie un darba mērķi.

4. Politikas risinājumi

23. Lai rastu risinājumu identificētajām problēmām un sasniegtu iepriekš minētos darbības mērķus, mēs esam apsvēruši piecus politikas risinājumus, kas izklāstīti tālāk.
24. 1. risinājums. Nedarīt neko (t. i., turpināt esošo politiku). Spēkā esošie dzīvnieku veselības noteikumi paliktu spēkā, tos pēc vajadzības tehniski atjauninot un pielāgojot, taču bez horizontāla satvara, kurā būtu noteikti vispārēji stratēģiski mērķi. Kur tas iespējams, identificēto problēmu risināšanā tiktu izmantoti jau esoši regulējuma rīki.

25. 2.risinājums. Esošo tiesību aktu vienkāršošana bez vērienīgām izmaiņām saturā vai politikā. Šis risinājums ļautu apkopot vienā lielā tiesību aktā visus esošos dzīvnieku veselības tiesību aktus, taču neļautu veikt būtiskas izmaiņas pašā tiesību aktu saturā. Izmaiņas tiktu veiktas tikai atkarībā no apstākļu diktētas vajadzības, kā arī lai nodrošinātu atbilstību Lisabonas līgumam.
26. 3. risinājums. Spēkā esošais tiesiskais regulējums ar lielāku pašregulāciju. Šis risinājums papildinātu esošo dzīvnieku veselības politiku un spēkā esošos tiesību aktus ar papildu neregulatīvām iniciatīvām (Komisija definējusi pašregulāciju kā "brīvprātīgas privātu struktūru vienošanās konkrētas problēmas risināt, uzņemoties savstarpējas saistības").
27. 4. risinājums. Jauns vienkāršots, elastīgs vispārīgs tiesiskais regulējums attiecībā uz dzīvnieku veselības jautājumiem, kas balstīts uz konkrētu rezultātu sasniegšanu dzīvnieku veselības jomā. Šis risinājums paredz, ka jauns vienkāršots tiesiskais regulējums noteiktu principus un mērķus, kādi vajadzīgi, lai dzīvnieku veselības politika varētu sasniegt vēlamos rezultātus. Par rezultātiem, piemēram, konkrētiem dzīvnieku veselības un ar tiem saistītiem sabiedrības veselības standartiem, būtu vienošanās ES līmenī. Tomēr regulējums būtu elastīgs un ļautu dalībvalstīm, lai panāktu vēlamos rezultātus, pienācīgi piemērot ES noteikumus saskaņā ar vietējiem apstākļiem.
28. 5. risinājums. Tāds jauns normatīvs tiesiskais regulējums attiecībā uz dzīvnieku veselības jautājumiem, kas balstīts uz dzīvnieku veselības politikas īpašu procesu un standartu noteikšanu. Šis risinājums paredz, ka jauns visaptverošs tiesiskais regulējums noteiktu dzīvnieku veselības principus un mērķus. Minētais regulējums dzīvnieku veselības noteikumiem un procedūrām noteiktu konkrētus standartus, kas būtu obligāti visās dalībvalstīs, un dalībvalstīm būtu tikai nelielas iespējas pielāgot noteikumus dažādo valstu atšķirīgajiem apstākļiem.

5. Ietekmes novērtējums

1. risinājums. Bez izmaiņām.

29. Lai iegūtu pienācīgu risinājumu salīdzinājumu, par politikas atskaites punktu tiek izmantots 1. risinājums – turpināt esošo dzīvnieku veselības politiku – un citu risinājumu ietekme tiks izvērtēta attiecībā pret to.
30. Bezizmaiņu risinājums jau ticis noraidīts gan ietekmes novērtējumā attiecībā uz Dzīvnieku veselības stratēģiju, gan *CAHP* novērtējumā, un tādēļ to būtu ļoti grūti pamatot. Neveicot izmaiņas, dzīvnieku veselības jautājumi un šajā ziņojumā identificētās problēmas joprojām tiks risināti ar līdzšinējo ES līmeņa pieeju.

2. risinājums. Esošo tiesību aktu vienkāršošana bez vērienīgām izmaiņām politikā.

31. Šis risinājums paredz, ka notiktu esošā tiesiskā regulējuma vienkāršošana, apkopojot vienā visaptverošā tiesību aktā vairākus esošos dzīvnieku veselības tiesību aktus, taču nerisinot politikas mērķus un norises, kā noteikts *AHS*.

32. Dzīvnieku veselības politika būtiski nemainītos; ar šo risinājumu saistītie ieguvumi attiecas vienīgi uz tiesību aktu vienkāršošanu. Apkopojot visus spēkā esošos tiesību aktus vienā, tiktu panākta iegūta lielāka vienkāršība un varētu izvairīties no dublēšanās.
33. Tomēr spēkā esošajos tiesību aktos nav vispārēju konsekventu principu kopuma, un visu esošo tiesību aktu apvienošana vienā novestu pie gara spēkā esošā *acquis* saraksta, tādējādi panāktā vienkāršošana būtu minimāla un *AHS* izvirzītie mērķi netiktu sasniegti.

3. risinājums. Spēkā esošais tiesiskais regulējums ar lielāku pašregulāciju.

34. Šis risinājums sastāv galvenokārt no neregulatīvām darbībām, kas tiks veiktas ar patlaban pieejamajiem resursiem un neradīs papildu administratīvo slogu. Šīs darbības paredzētu, ka Komisija un/vai dalībvalstis vai nu izstrādā vadlīnijas un labāko praksi dzīvnieku veselības pasākumu uzlabošanai, vai veicina šādi rīkoties ieinteresētās personas. Tas papildinātu esošo dzīvnieku veselības tiesisko regulējumu un izvirzītu uzdevumu panākt labāku dzīvnieku slimību profilaksi. Tiesību akti tiktu atjaunināti atsevišķi un pēc vajadzības, lai atbilstu jaunajām prasībām (piemēram, jaunie lēmumu pieņemšanas procesi, kas izriet no Lisabonas līguma), vai lai atbilstu tehnoloģiju progresam.
35. Kopumā vadlīniju izstrāde un labākās prakses popularizēšana attiecībā uz dzīvnieku veselības pasākumiem dzīvnieku turētājiem un pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem ļaus būt labāk informētiem par dzīvnieku veselības pasākumiem un dzīvnieku slimību risku, kā arī par atbildību saistībā ar savu rīcību. Ja dzīvnieku turētāji būs ziņošāki par slimību profilakses labāko praksi, pastāvēs lielāka iespējamība, ka viņi īstenos tādos pasākumos kā biodrošība un uzraudzība, kas viņiem atmaksātos, samazinoties dzīvnieku slimību biežumam un ietekmei.
36. Taču šīs darbības nebūs obligātas. Pirmām kārtām tās būs atkarīgas no ieinteresēto personu vēlmes izstrādāt vadlīnijas, un arī no dzīvnieku turētāju līdzdalības brīvprātīgā minēto vadlīniju ievērošanā apstākļos, kad šāda rīcība ne vienmēr atbildīs viņu tiešajām interesēm. Tādēļ šī risinājuma praktiskās realizācijas patiesā ietekme ir ļoti neskaidra, tā svārstās diapazonā no nekādām izmaiņām vienā skalas galā līdz potenciāli salīdzinoši labvēlīgai ietekmei skalas otrā galā.

4. risinājums. Elastīgs vispārīgs tiesiskais regulējums dzīvnieku veselības jautājumiem.

37. Gaidāms, ka 4. risinājuma piedāvātā ekonomikas un sabiedrības veselības ietekme būs ļoti labvēlīga. Pirmkārt, gaidāms, ka labumu sniegs samazinātā slimību sastopamība. Kopumā resursi tiks labāk piemeklēti atkarībā no riska, tādējādi ietaupot laiku un naudu. Tiks izstrādāta stratēģija, lai panāktu vislabāko iespējamo vākcinu izmantošanu, un tai var būt labvēlīga ekonomiska ietekme, jo samazinātos dzīvnieku slimību sastopamība un ar to saistītos vēl citas pozitīvas sekas.
38. Nav šaubu, ka būtu vērojama sākotnēja ietekme, kas izrietētu no lauksaimnieku un citu dzīvnieku turētāju, kā arī kompetento iestāžu

vajadzības iepazīties ar jauno tiesisko regulējumu. Neraugoties uz to, šis risinājums mēģina vienkāršot esošos tiesību aktus, tādēļ tiek uzskatīts, ka jebkāds potenciālais slogs būtu ļoti ierobežots, un vajadzības gadījumā tiktu noteiktas atkāpes. Ja tiktu ieviesti jauni pasākumi, piemēram, biodrošība, tie tiktu balstīti uz iespēju un stimulu sniegšanu drīzāk uzlabošanai, nevis jaunu obligātu pasākumu ieviešanai. Tas nozīmē, piemēram, ka papildu iepazīšanās un īstenošana būtu lauksaimnieka vai operatora izvēle gūt ekonomiskas un dzīvnieku veselības priekšrocības. Kā izriet no pašas dzīvnieku slimību būtības, regulāra spēkā esošo noteikumu atjaunināšana jau ir standarta procedūra; atsevišķas iepazīšanās izmaksas, iespējams, varētu integrēt ierastās darbības izmaksās. Ilgtermiņā vienkāršots, saskaņotāks stratēģiskais regulējums sniegtu labumu visiem, un jo īpaši būtu labāk saprotams tiem, kas pirmo reizi apgūst savus pienākumus (piemēram, iesācējiem lauksaimniecībā).

39. Kopumā ilgtermiņā būtu saprātīgi sagaidīt, ka vienkāršots, elastīgs un uz rezultātu orientēts regulējums radīs lauksaimniecībai un saistītajām nozarēm, kā arī dzīvnieku turētājiem, mazāku administratīvo slogu nekā 5. risinājumā piedāvātais normatīvais regulējums. Tas tādēļ, ka tam raksturīgā elastība nozīmē, ka pienākumus un prasības var pielāgot nacionālajiem vai reģionālajiem apstākļiem, pēc vajadzības nosakot atkāpes zema riska situācijām un ļaujot dalībvalstīm pielāgot administratīvos pienākumus tam, kas saskaņā ar saprātīgu riska novērtējumu ir noteikti nepieciešams.
40. Ir trīs piemēri, kuri tika uzskatīti par īpaši svarīgiem, lai tos analizētu sīkāk: biodrošība, tirdzniecība un vakcinācija, kas apskatīti ziņojuma tekstā un sīkāk izklāstīti minētajam ziņojumam pievienotajos pielikumos. Administratīvā sloga potenciālās ietekmes paraugs ir apkopots galvenā ziņojuma 5.2. tabulā.
41. Kā norādīts iepriekš, vajadzētu būt vērojamai nelielai labvēlīgai sociālajai ietekmei attiecībā uz veterinārā darba tirgus elastību un jo īpaši dažiem ieguvumiem no vienāda nekaitīguma standarta panākšanas dzīvniekiem un dzīvnieku produktiem.
42. Pieņemot, ka dzīvnieku slimību uzliesmojumu skaits ir samazināts, iespējams ekstrapolēt dažādu citu labvēlīgu ietekmi uz vidi. Dzīvnieku slimības, kas sastopamas turētiem dzīvniekiem, var nelabvēlīgi ietekmēt savvaļas dzīvniekus (piemēram, putnu gripa, jo savvaļas putni ne tikai var aktīvi izplatīt šo slimību mājputniem, bet arī inficēties no tiem). Tādējādi šādu gadījumu samazināšanai būtu vispārēji labvēlīgi jāietekmē savvaļas dzīvnieki.

5. risinājums. Normatīvs vispārīgs tiesiskais regulējums attiecībā uz dzīvnieku veselības jautājumiem.

43. Ticams, ka 5. risinājums novedīs pie dzīvnieku slimību sastopamības būtiskas samazināšanas ES ar visiem ziņojumā sīki analizētajiem saistītajiem ekonomiskajiem, sociālajiem un vides ieguvumiem. Taču 5. risinājums varētu radīt ievērojamu administratīvo slogu. Turklāt, notiekot pārmaiņām vidē un tehnoloģijās, vairāk normatīvi noteikumi parasti daudz ātrāk novecojas.
44. 5. risinājumā paredzēta dzīvnieku slimību samazināšana, taču ir grūti pārliecinoši novērtēt, vai, visur pieprasot vienādus standartus, kā 5. risinājumā, būs iespējams sasniegt labāku vai sliktāku iznākumu, nekā

pienācīgi īstenojot uz riska analīzi balstītu pieeju, kā paredzēts 4. risinājumā. Tas ir atkarīgs no tā, kādā līmenī tiek piemēroti resursi un noteikti standarti. Varētu lēst, ka (pieņemot, ka katram risinājumam tiktu piemēroti vienādi resursi) laba uz riska analīzi balstīta resursu izmantošana sniegs labvēlīgāku ietekmi, nekā vienāda standarta piemērošana visur.

45. Šī risinājuma ietvaros minētais administratīvais slogs dalībvalstīm ir potenciāli ļoti liels. Sloga apjoms būtu atkarīgs no tā, kā tieši risinājumu īsteno, bet ja būtu izvirzīta prasība dalībvalstīm nodrošināt dzīvnieku turētājiem apmācību, kā arī tādās jomās kā biodrošība un uzraudzība izstrādāt jaunus dzīvnieku veselības pasākumus, tos pārvaldīt un gādāt par to izpildi, slogs būtu ļoti apjomīgs.
46. Normatīvais tiesiskais regulējums noteiks, kādas zināšanas un prasmes oficiālajiem un pilnvarotajiem veterinārārstiem jāiegūst profesionālajā kvalifikācijā un mācībās ES līmenī. Nodrošinot, lai veterinārārstiem visā ES būtu vienādas zināšanas un prasmes, tiks atvieglots oficiālo un apstiprināto veterinārārstu darbs citās dalībvalstīs, nekompromitējot veselības standartus.
47. No 5. risinājuma īstenošanas varētu sagaidīt tādu izteikti labvēlīgu ietekmi uz vidi, kas būtu ļoti līdzīga tai, kas aprakstīta 4. risinājumā. No otras puses – varētu gaidīt, ka vairāk obligātu darbību radīs arī tādu lielāku labvēlīgu ietekmi uz vidi, kas līdzīga 4. risinājumā izklāstītajai. Tomēr 5. risinājuma mazākā elastība var nozīmēt, ka pasākumi nav tik labi pielāgojami konkrētiem vides apstākļiem, kas, iespējams, varētu nelabvēlīgi ietekmēt vidi, tostarp labklājību. Attiecībā uz šo risinājumu ir ļoti grūti izvērtēt pat tikai aptuveno ceļa virzienu, nemaz nerunājot par gaidāmās ietekmes kvantificēšanu.

6. Risinājumu salīdzinājums

48. Kopumā par šķietami labāko iedarbīgumu, efektivitāti un saskaņotību ar ES mērķiem sniedzošo risinājumu uzskatāms 4. risinājums. Tā ietvaros būtu iespējams sasniegt galvenos mērķus attiecībā uz skaidrības ieviešanu un vispārējās stratēģijas un regulējuma saskaņotību, vienlaicīgi paredzot elastību attiecībā uz konkrētiem apstākļiem konkrētās dalībvalstīs vai jomās un attiecībā uz pielāgošanos strauji mainīgiem apstākļiem. Tādēļ šis arī ir risinājums, kurā vislabāk ievēroti subsidiaritātes un proporcionālītātes principi. Lai gan 2. un 3. risinājumā piedāvāta lielāka nepārtrauktība attiecībā uz esošo kontekstu, tiem gluži vienkārši nepiedāvā nekādas garantijas labvēlīgiem rezultātiem, un tajos saglabāts esošais tiesību aktu kaleidoskops, kurā grūti orientēties. 5. risinājuma ietvaros ar vispārēju stratēģiju un regulējumu būtu sasniegts vienkāršošanas mērķis, taču, iespējams, šis risinājums varētu izrādīties pārāk neelastīgs, lai veiksmīgi pielāgotos atšķirīgiem apstākļiem ES teritorijā, tādējādi potenciāli apdraudot šā risinājuma ietvaros izvirzīto mērķu sasniegšanu.
49. Galvenais 4. risinājuma sniegtais labums ir tā elastība. Kā jau minēts iepriekš, vispārējam veicinošam regulējumam raksturīgs, ka atsevišķiem konkrētiem politikas pasākumiem ir iespējams izmantot rīkus, kas vispārīgi aprakstīti 3. vai 5. risinājumā. Ja konkrēta jautājuma iekļaušana tiesību aktos tiktu uzskatīta par nevajadzīgu vai nepiemērotu, varētu ieviest vai mudināt izmantot 3. risinājumā piedāvātos rīkus (dažas pašregulācijas shēmas vai elementus).

5. risinājumā aprakstīto normatīvi stingrāko tiesisko regulējumu elastīgā tiesiskā regulējumā varētu ieviest konkrētiem jautājumiem, sugām vai slimībām saskaņā ar deleģētiem aktiem vai īstenošanas aktiem, ja būtu vajadzīgi vai piemēroti sīkāk izstrādāti pasākumi.

6.1. tabula. 3.–5. risinājuma salīdzinājums.

Mērķi	3. risinājums	4. risinājums	5. risinājums
Iedarbīgums	3. risinājumā paredzēts plašs rezultātu diapazons, sākot ar izmaiņu neveikšanu salīdzinājumā ar atskaites punktu līdz salīdzinoši būtiskai pašregulācijas sistēmai. Tādēļ risinājuma iedarbīgums attiecībā uz mērķu sasniegšanu drīzāk varētu būt labvēlīgs nekā nelabvēlīgs. +	4. risinājums varētu būt iedarbīgs minēto mērķu sasniegšanā vai virzībā uz tiem. +	5. risinājums varētu būt iedarbīgs minēto mērķu sasniegšanā vai virzībā uz tiem, taču tam varētu būt mazāk izredžu saglabāt iedarbīgumu ilgtermiņā, tādēļ ka tam trūkst elastības. +
Efektivitāte	Risinājuma efektivitāte ir atkarīga no resursu apjoma, kas atvēlēts pašregulācijas sistēmas izveidei un darbības nodrošināšanai. Taču tam nebūs vajadzīgas laikietilpīgas regulatīvas pārmaiņas. +/-	Elastīgajam regulējumam būs nepieciešamas ierobežotas iepazīšanās izmaksas, jo galvenokārt to piemēros jau esošu apmācības tīklu (piemēram, <i>BTSF</i> u.tml.) ietvaros. Iespējams, ka ieinteresētajām personām – gan dzīvnieku turētājiem, gan dalībvalstīm – tas būs vieglāk saprotams un efektīvāks ilgākā termiņā. ++	5. risinājums varētu radīt lielāku administratīvo slogu saistībā ar iepazīšanos un īstenošanu. Lai gan šis risinājums ļaus panākt lielāku saskaņotību likumdošanā un var radīt vispārējus ieguvumus, elastības trūkums norāda uz to, ka, apstākļiem mainoties, būs vajadzīgs vairāk resursu, lai veiktu izmaiņas tiesību aktos. +
Saskaņotība ar ES mērķiem	Šis risinājums nesasniegtu ES <i>AHS</i> izvirzītos mērķus apvienot vienā regulējumā visus dzīvnieku veselības tiesību aktus. -	Tiktu sasniegts ES dzīvnieku veselības stratēģijas mērķis apvienot vienā saskaņotā un elastīgā regulējumā visus dzīvnieku veselības tiesību aktus. Šis risinājums atbilst citur īstenotajai elastīgajai pieejai un, visticamāk, tam izdotos sasniegt 3. iedaļā minētos darbības mērķus. ++	Tā ietvaros būtu iespējams sasniegt ES dzīvnieku veselības stratēģijas mērķi attiecībā uz vienotu likumdošanas pamatu, taču elastības trūkums nozīmē, ka pastāvētu mazākas izredzes sasniegt dažus no darbības mērķiem, jo risinājums nav pietiekami spējīgs pielāgoties mainīgiem apstākļiem nākotnē. +

7. Pārraudzība un izvērtēšana

50. Progresu mērīšanā palīdzēs vienkārši un uzticami snieguma rādītāji. Tajos būtu ietverti gan “stingrie” dzīvnieku veselības rādītāji, gan “nestingrie” rādītāji, ar kuru palīdzību mērīs Eiropas iedzīvotāju uzticēšanās līmeni, noteiks, ko viņi sagaida un kā uztver notiekošo.
51. Ir ļoti grūti šeit paredzēt precīzu rādītāju kopumu, kuri noteikti atspoguļos, kā šāda plaša mēroga iniciatīva kā Dzīvnieku veselības tiesību akti ir sasniegusi izvirzītos mērķus. Neraugoties uz to, virkne mērījumu pietiekami plašā laikposmā varētu sniegt norādi par vispārīgo ceļa virzienu.
52. “Stingro” veiksmīguma rādītāju piemēri:
- ES veterinārijas izdevumu proporcija izskaušanas un monitoringa pasākumiem pretstatā ārkārtas pasākumiem;
 - ierobežojumi (teritoriju skaits x ierobežojuma ilgums) saistībā ar regulētu ziņojamu slimību uzliesmojumiem;
 - plaša mēroga slimību uzliesmojumu skaits un izskaušanas pasākumu dēļ nokauto dzīvnieku skaits;
 - ES, dalībvalstu, lauksaimnieku un citu ieinteresēto personu kopējās izmaksas un zaudējumi saistībā ar dzīvnieku slimību uzliesmojumiem;
 - pāri robežām saskaņā ar atviegloto režīmu pārvietotie dzīvnieku sūtījumi ;
 - apmācību sesiju skaits, kurās iesaistījušies dzīvnieku turētāji un jo īpaši zemnieki.
53. Kā iepriekš minēts, šis ietekmes novērtējums ir plaša mēroga pārskats. Pēc īpašu sekundāro likumdošanas pasākumu ieviešanas droši vien būs nepieciešams veikt konkrētākus ietekmes novērtējumus, un tā ietvaros arī noteikt katram pasākumam konkrētākus rādītājus. Paredzēts, ka izvērtēšanu varētu veikt aptuveni pēc pieciem gadiem no Dzīvnieku veselības tiesību aktu īstenošanas, un tās rezultāti tiks darīti pieejami turpmākai lēmumu pieņemšanai.